

Rapport fra det 16. ordinære rådsmøte i Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barentsregionen (SKKB) 23.–26. september 2013 i Petrozavodsk, Russland
v/Berit Hagen Agøy

Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barentsregionen (SKKB) ble etablert i 1996 i Alta og har siden den gang møttes årlig for å drøfte felles utfordringer innen kirkeliv, miljø, diakoni, urbefolkning, undervisning og forskning. Rådet legger også til rette for andre former for kontakt og utveksling mellom ansatte og lokalmenighetene på Nordkalotten. Det har vært et særlig engasjement overfor barn og unge den senere tid.

Medlemskirkene er Murmansk og Montjegorsk bispedømme, Arkhangelsk og Kholmogory bispedømme, Petrozavodsk og Karelia bispedømme, Den Luthersk-Evangeliske kirke i Ingermannsland, Oulo ortodokse bispedømme, Oulo bispedømme, Luleå bispedømme, Nord-Hålogaland bispedømme og Sør-Hålogaland bispedømme.

Petrozavodsk og Karelen bispedømme av Den russisk-ortodokse kirke var vertskap for rådsmøtet i september 2013. Møtet fant sted på Hotell Karelja i Petrozavodsk.

En mannsdominert forsamling. Brita Bye (i gult) var eneste kvinnelige rådsmedlem. Ved hennes side står den lokale kvinnelige ministeren, og mellom de to skimtes så vidt MKRs generalsekretær.

Mellomkirkelig råd har fulgt arbeidet i SKKR fra starten av, og når det har passet, har generalsekretæren deltatt på det årlige rådsmøtet. For MKR er dette et svært interessant samarbeid, ikke minst fordi vi for tiden har liten direkte kontakt med Den russisk ortodokse kirke på nasjonalt nivå.

Mitt inntrykk er at dette er et velfungerende økumenisk kirkesamarbeid, selv om det naturlig nok også har sine utfordringer. Kjønnsbalansen på rådsmøtene burde vært bedre. SKKB er i stor grad et praktisk samarbeid som er basert på svært gode mellommenneskelige relasjoner og praktisk samarbeid mellom lokale menigheter og kirkelige ansatte. SKKB er ikke et sted for samtaler om krevende teologiske tema, men man deler gleden over det man står sammen om som kristne kirker i Barentsregionen. Biskopene prioriterer å delta på rådsmøtene, noe som er med på å gjøre dem til en svært viktig samarbeidsarena mellom kirkene på Nordkalotten. Men det betyr også at biskopene setter sitt preg på møtene, særlig når de finner sted i en russisk-ortodoks kontekst. Samtidig som personlige vennskap og kollegafellesskap er viktig for å

oppretholde slike samarbeid, er det nødvendig å forankre samarbeidet bredere og mer institusjonelt, slik at det ikke blir for sårbart i forhold til personskifter. Menighetsutveksling og leire for barn og unge er gode eksempler på bredere eierskap til samarbeidet.

Åpning av møtet. Velkomst

Rådets leder, biskop Per Oskar Kjølås, åpnet rådsmøtet med takk til vertskapet.

Republikkens Karelias minister for nasjonalpolitikk, frivillige og religiøse organisasjoner og massemedia, Lana Vadimovna Migunova, ønsket velkommen til et Karelia som hun sier kan tjene som et eksempel på fred og fordragelighet mellom folkeslag og kirkesamfunn, - noe hun mente vi ikke minst kan takke kirkene i bispedømmet for, og spesielt metropolitt Manuil. Ministeren la også vekt på den felles kristne kulturarven.

To TV-selskap, GTRKA Karelija, (Rossija 1) og Sampo, tok opptak av åpningen og intervjuet bl.a. biskop Per Oskar Kjølås og fader Vadim Antipin. Det ble et nyhetsinnslag om SKKB som ble vist flere ganger i løpet av dagen og neste morgen.

Rapport fra Karelen

Vertskapet var hjertelig og raust. Gode måltider med mye mat og drikke, musikk og sosialt samkvem bygger gode relasjoner og felleskap på tvers av riksgrenser og kirkekonfesjoner. Vi ble også tatt med på sightseeing og fikk et glimt av historien, men og av dagligliv og kirkeliv i 2013. Det var særlig sterkt å besøke kirker som var stengt og forfalt under kommunisttiden, men som nå settes i stand igjen. Det var interessant og imponerende å se hvorledes nye kirkebygg nå reises, og menighetsarbeidet ekspanderer i Karelen. Vi besøkte flere kirker under oppussing og nybygg og fikk høre om høyt aktivitetsnivå flere steder. Det var tankevekkende for en som kommer fra den statsfinansierte Den norske kirke å høre om hvorledes private og kirkens egne medlemmer finansierer dette selv i Russland. Samtidig som det nå er vekst i kirkearbeidet, ligger fortsatt kommunisttidens påtvungne ateisme som et dystert bakteppe. Mange av de eldre bærer merker og sår fra denne tiden, og det påvirker også relasjonene mellom stat og kirke i dag.

Noen glimt fra dagens kirkeliv i Karelen (som gir et inntrykk av hva man rapporterte om til møtet):

- I Murmansk blir det bygd en ny katedral ved Spas na vodakh-kirken. Treenighetskirken i Petsamoklosteret er vigslet og kan besøkes ved møter i framtiden.
- I Arkhangelsk er kuppelen på den nye Mikaelkatedralen kommet på plass. Stiftet kjørte en stor aksjon til livets forsvar i vår, og de har hatt besøk fra sin vennskapsmenighet Tromsdalen.
- Petrozavodsk stift er blitt et metropolium hvor Kostamus og Kem er blitt eget bispedømme. Biskop Ignatij (Tarasov) i det nye stiftet har utdannelse fra et luthersk fakultet i Helsinki og har mye kontakt med kirkene i Finland.
- Ingermanlands kirke fikk ny kirke i Petrozavodsk for to år siden, og 6. oktober inviterer menigheten i Murmansk til grunnsteinsnedleggelse for kirkebygg.

Rapport fra de andre stiftene

Også bispedømmene i de nordiske landene gav korte rapporter over aktuelle hendelser i kirkelivet. Det meldes om godt samarbeid mellom lutherske og ortodokse lokalmenigheter og stor aktivitet i menighetslivet flere steder. Men de nordiske landene deler bekymringen over nedgang i tallet på medlemmer og kirkelige handlinger og peker på utfordringen med å engasjere ungdom i menighetsarbeidet.

Selv bidro jeg med en kort orientering om Mellomkirkelig råds arbeid og sa litt om Den norske kirkes økumeniske og internasjonale arbeid. Jeg ble også bedt om å holde en hilsen på rådets møte med ordføreren i Petrozavodsk, et møte med både TV og presse tilstede. Det ble satt pris på at SKKB-rådet gjennom min hilsen også fikk et bredere internasjonalt og økumenisk innspill.

Årsrapport for 2012-13

Noen stikkord om hva SKKB har jobbet med det siste året:

- Vennskapsmenigheter
- Kontakt med ECEN – European Churches Environmental Network: Neste møte blir i Helsinki 3.-7.9.14 i det ortodokse kultursenteret Sofia.
- Offisielle gjensidige besøk mellom biskoper/stift i Barentsregionen. Metropolit Daniil er invitert til Tromsø, og det er mulig han kan komme denne vinteren.
- Neiden: Uleåborg ortodokse stift fortsetter tradisjonen med å invitere til gudstjeneste siste søndag i august
- Barneleiren – Sounds of Barents: Det EU-støttede prosjektet i Ivalo hadde som tema kirkelig musikk blant unge. Barna fra Arkhangelsk fikk problem med å ordne visum. Ellers deltok mange barn fra Finland og noen fra Sverige og fra Ingermanlands kirke.
- Ungdomsmøtet i Petrozavodsk
- Samiske kirkedager: Maksim Kutsjinskij ledet en gruppe på 20 fra Lovozero som kom med eget program. Neste kirkedager finner sted i Sverige om fire år.
- Samarbeid med det politiske Barentssamarbeidet: Styrets oppgave å sørge for at SKKB er representert på møtene, gjerne med biskoper.

Planer for 2014:

Rådet bifaller styrets forslag til prioritering av satsingsområder i virksomhetsplanen:

- Ungdomsarbeid
- Teologisk fordypning og refleksjon
- Samarbeidet med Barents regionråd

Andre arbeidsområder:

- Vennskapsmenigheter.
- Miljø: Rådsmøtet i 2015 i Nord-Hålogaland kan kombineres med seminar med fokus på det som skjer i nord.
- Pilegrimsarbeid: seminar etter påske i Murmansk kan omfatte både åndelighet og miljøspørsmål.

Neste rådsmøtet holdes i Rovaniemi 22.-25. september 2014.

Deltagere:

Delegater med stemmerett:

Arkhangelsk og Kholmogory: Aleksej Denisov

Murmansk og Montsjegorsk: Mikhail Kiselev, Konstantin Fedosejev

Petrozavodsk og Karelen: Metropolitt Manuil, Igor Ivanovitsj Testov

Den lutherske kirke i Ingermanland: biskop Aarre Kuukauppi, Aleksander Voltsjok

Oulu stift - Den evangelisk-lutherske kirke i Finland: Samuel Salmi, Matti

Pikkarainen

Oulu bispedømme - Den ortodokse kirke i Finland: vikariebiskop Arsenij, Rauno

Pietarinen

Luleå: Hans Stiglund, Roger Marklund

Sør-Hålogaland: Tor Berger Jørgensen, Brita Bye

Nord-Hålogaland: Per Oskar Kjølaas, Oddgeir Stenersen

Fra styret møtte for øvrig Vadim Antipin og Niilo Pesonen

Gjester og observatører: Berit Hagen Agøy, Jon Birkelund, Erik Engberg, Hannele

Salmi, Kari Tirola, Jan-Kjell Jonassen.

Avslutning og takk

Stor takk til SKKB-rådet og særlig til biskop Per Oskar Kjølaas og det lokale vertskap for interessante og lærerike dager i Petrozavodsk - og for stor hjertevarme og godt fellesskap.